

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

לא רק אל-ג'וס;זירה: סוגיות בהתפתחות התקשורת הערבית
בארץ ובעולם - 38216

תאריך עדכון אחרון 19-03-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי האסלאם והמזרח התיכון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): מר שלומי דסקל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: shlomo.daskal@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:
מר שלומי דסקל

תאור כללי של הקורס:
הקורס יבחן סוגיות בהפתחות כלי התקשורת בשפה הערבית באזורנו, החל מהופעת העיתונות הכתובה ועד לתקשורת המקוונת בת זמננו, תוך מתן דגש מיוחד לזירה המקומית.

מטרות הקורס:
להכיר את ההיסטוריה של כלי התקשורת בשפה הערבית
לנתח באופן תיאורטי ומעשי את השחקנים הפועלים בזירה.

תוצרי למידה
בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
הסטודנטים ידעו לתאר את התהליכים ההיסטוריים שעברה התקשורת בשפה הערבית בארץ ובעולם
הסטודנטים יתוודעו למפת התקשורת בשפה הערבית בת זמננו בישראל ובעולם
הסטודנטים יציגו מונחים בסיסיים באוצר המילים התקשורתי ומאפייניו על סמך כלי התקשורת השונים
הסטודנטים יבינו כיצד בנויה מהדורת חדשות בטלוויזיה וברדיו.
הסטודנטים ייחשפו לדמויות חשובות בעולם התקשורת בשפה הערבית.

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
תקשורת המונים - קווים כלליים

תולדות העיתונות הכתובה במזרח התיכון

העיתונות הממשלתית/עיתונות מטעם

העיתונות המפלגתית בשפה הערבית בישראל

עלייתה של העיתונות המסחרית בשפה הערבית בישראל

תולדות הגעת שידורי הרדיו למזרח התיכון
התהוות התחנות הרשמיות לצד התחנות העצמאיות למחצה
מבית השידור לקול ישראל בערבית
הרדיו כשחקן בתולדות הסכסוך הישראלי-ערבי
הרדיו המסחרי בישראל
הרקע הגיאוגרפי-פוליטי לתחילת שידורי הטלוויזיה במזרח התיכון
ערוצי הלוויין בעולם הערבי
אל-ג'זירה ואחיותיה
הטלוויזיה הישראלית בערבית
האביב הערבי ומדיה חדשים
רשתות חברתיות
ערביז'

חומר חובה לקריאה:

עמי איילון, מהפכת הדפוס הערבי (ירושלים, 2018), עמ' 9-49, 97-134.

עמי איילון, תולדות העיתונות הערבית (ירושלים, 2000), עמ' 124-144.

מוסטפא כבהא "העיתונות הערבית בישראל 1984-2006 כמכשיר לעיצוב זהות חדשה (תל-אביב, 2006) עמ' 5-25.

מוסטפא כבהא, "יהודים מזרחים בעיתונות הערבית בישראל 1948-1967" עיונים בתקומת ישראל, כרך 16 (2006) עמ' 445-461.

דוד לוין, זה נוגע בנו – על אמצעי תקשורת מבוססי מגע במאה ה-21 (ירושלים, 2022) עמ' 90-129, 205-232

Andrea L. Stanton, *This is Jerusalem Calling* (Austin TX, 2013) pp 123-151.

תמר ליבס וזוהר קמפף, "הלא! ירושלים מדברת!" – "החייאת הדיבור העברי ברדיו המנדטורי" קתדרה, (133), עמ' 105-132.

Marie Gillespie (2013). "BBC Arabic, social media and citizen production: an

experiment in digital democracy before the Arab Spring." *Theory, Culture & Society*, 30(4) pp. 92-130.

שלמה דסקל ותהילה שוורץ-אלטשולר, תחנת הרדיו א-שמש בתפר שבין רגולציה פוליטיקה וכלכלה (ירושלים, 2015) עמ' 84-57.

Imad Karam, "Satellite Television: A breathing space for Arab Youth?" in: Naomi Sakr (ed.) *Arab Media and Political Renewal* (London & NY, 2007)

Louay Bahry (2001), "The New Arab Media Phenomenon: Qatar's Al-Jazeera", *Middle East Policy*, pp. 88-99.

מרי תותרי, התקשורת הפלסטינית ובניית אומה (תל-אביב, 2015) עמ' 137-111.

אמל ג'מאל, תרבות צריכת התקשורת בקרב מיעוטים לאומיים: הערבים בישראל (נצרת, 2006)

אמל ג'מאל וויקטוריה קוקבין, הפעילות התקשורתית של מיעוטים לאומיים בעידן האלגוריתמי (תל-אביב: 2020) עמ' 174-90

Hussein Amin (2002): *Freedom as a Value in Arab Media: Perceptions and Attitudes Among Journalists*, *Political Communication*, 19:2, 125-135

Marwan Kraidy and Marina Krikorian (2017) "The Revolutionary Public Sphere: The Case of the Arab Uprisings" *Communication and the Public*, 2 (2), pp. 111-119
Christie Crone, *Producing The New Regressive Left—The case of the Pan-Arab News TV station al-Mayadeen* (Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet, 2017), pp 136-119, 173-157.

חומר לקריאה נוספת:

האזרח קיין (Kane Citizen, 1941) במאי: אורסון וולס.

העיתון (Post The, 2017) במאי: סטיבן שפילברג.

כאן ירושלים (כאן ירושלים, 2011) במאי: ראגד דזדאר

"הטלוויזיה של השמאל הרגרסיבי" (נובמבר 2023)
פודקאסט העין השביעית, פרק 118.
העין השביעית (2015) :העין השביעית: העין השביעית

Tickling Giants, 2016, Director: Sara Taksler

סרט ערבית (2015) במאים: אייל שגיא ביזאוי, שרה צפרוני

התזמורת, (2023) במאי: עופר פנחסוב

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 30 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
50 %
נוכחות / השתתפות בסיור 10 %

מידע נוסף / הערות:

יתכנו שינויים ותוספות בתכני הלימוד בקורס ובחומר חובה לקריאה.

הגשת עבודת הסיום תלויה בהגשת מטלות הקורס השוטפות.